

244 Az utolsó téglá

A lágymányosi lakótelep utolsó házának utolsó agyagsejtje fehér színű volt, három és fél kilós, 25 centi hosszú, 14 centi magas, 12 centi széles és 17 lyuk volt rajta. Ezt a tégladarabot Kis János ifjúmunkás 1964. április 15-én, szerdán délelőtt tíz órakor egy nyolcemeletes épület tetején, a lakótelep legmagasabb pontján rakta a helyére.

Az első téglá, a lágymányosi lakótelep első házának első agyagsejtje hajnalpiros volt, három és fél kilós, 25 centi hosszú, hat és fél centi magas, 12 centi széles. Ezt a tégladarabot Tomcskó Ferenc kőműves 1955. március 14-én, reggel nyolc órakor a készülő ötemeletes lakóház pincefalába, az új városrész legmélyebb pontjára helyezte.

Az utolsó és az első téglá szereplője most egymás mellett ül. Tomcskó: kerek, piros arc, a fején mézpettyes sapka. Híres kőműves. Ott-hon 12 kitüntetést őriz. „A téglá? Praxiásom.” Kis: vékony, barnapiros arc, modern hajviselet. Most kezdte a szakmát, még ismerkedik vele. „A téglá? Koptatja a tenyerét.”

— Hány éves volt és hol tartózkodott 1955. március 14-én, az első téglá lerakásakor? — kérdem a kőműveslegényt.

— Kilencéves voltam, a Heves megyei Átány, község általános iskolájának harmadik osztályába jártam.

— Ismerie ezt a szót: Lágymányos?

— Akkor még nem.

— Iskolás korában milyen pályát akart választani?

— Az autószerelést.

1955. március 14.: az átányi iskolában Juhász Zoltánné tanítónő feladja a leckét: „Az

Kész az új városnegyed

69 millió téglá a falakban

Irén és József házassága

állomásra 675 darab téglá érkezik. Három teherautót rendelnek elszállítására. Mennyi téglát visz egy teherautó?”

1964. április 15.: mennyi téglát hoztak a teherautók Lágymányosra 1955 óta?

5350 LAKÁS

Hatvankilencmillió 550 ezret. Elkészült 41 ház, öt-kilenc emeletes épületekben 5350 lakás, amelynek fele két- vagy két és fél szobás, a másik része garzon, egy- vagy másfél szobás, kényelmes, fürdőszobás, melegvízes, távfűtéses, beépített bútorral felszerelt új otthon.

A lágymányosi lakótelep egymilliárd forintba került. Háza, ha óriás mérlegre tehetnénk, 315 millió 995 ezer 010 mázsa súlyt nyomnának.

A Duna-parti új városnegyedben 17 ezer ember él — munkáscsaládok, hivatali, intézeti dolgozók, mérnökök, technikusok, közéleti személyek, művészek. A lakótelepnek van 155 lépcsőháza, 38 ezer ajtaja, 27 ezer ablaka, 23 utcája, négy tere, hét parkja, három iskolája, két bölcsődéje, egy óvodája, kultúrháza, orvosi rendelője, sok üzlete, boltja, de nincs postája, levélszekrénye is csak egy árva.

AZ ELSŐ HÁZ

A lágymányosi lakótelep 1955-től 1964-ig négy ütemben készült. Az első: nehéz,

Budapestre vonatkozó újságcikkek				Oszályozás
Szerző:	Béla's Anna			Tárgy
Cím:	Az utolsó téglá			728
Forrás:	Esz. Hivatal			Idő
(Hely)	1964. apr. 30.			"1964"
(Idő)	(Köt. v. füz.)			Személy
(Oldal)	(Oldal)			Helyszám

drága, lassú. Régimódi épületszerkezetek. *Csupa téglá.* A második: új technológia, vasbetonváz, közte téglafal. *Harminc százalékkal olcsóbb a réginél,* ugyanennyivel könnyebb az épület. A harmadik: *az öntött fal.* A negyedik: variáció egy témára. Ez: *a foghíj beépítése.* A második ütem körzete kiterjedt a Fehérvári, a Hamzsabégi útra, a Szerémi sorra és a Schönherz Zoltán útra. Ezen a területen 2295 lakást építettek, ám megtakarítottak 23 millió forintot és a tervezettnél 114 lakással többet készítettek el. Feltérképezték az egész lágymányosi altalajt, amelynek pontos adatai lehetővé tették, hogy a korábban elkészített alapozási terveket megváltoztassák, csökkentsék a költségeket. Ezzel a módszerrel 15 millió forintot nyertek. Az első épületet, a 9-es tömböt 1957-ben vette át a tanács.

LEZUHANT A GERENDA

A lágymányosi téglák történetéből, a láthatatlan naplóból, íme, még néhány kiszakított füzetlap:

„*Szilágyi Irén segédmunkás férjhez ment Kis József kőműveshez. Ez már a tizenötödik házasság az építők között.*”

„*Hétfő. Ma meghalt egy fiatal kőművesgéd a 10-es épületnél. A vakológép gumitömlőjét akarták felhúzni a nyolcadik emeletre. Már felúton jártak vele, amikor a csigát tartó fagerenda kapcsai meglazultak és kiszakadtak. A gerenda szaltót vetett a levegőben. Éppen alatta állt a fiatal kőműves. Ösztönösen félreugrott, de oly szerencsétlenül, hogy a két paló közé lépett és a nyolcadik emeletről az udvarra zuhant.*”

„1963. július 17. Ma éjjel Simon Gyula építésvezető lakásában megszólalt a telefon. Jelentették, hogy az éjszakai műszak daruja felmondta a szolgálatot. Emel, forog — csak menni nem tud. Simon azonnal taxiba ült és kint termett az építkezésen. A mélyépítőktől kölcsönkérte az erőgépet és ezzel sikerült helyére vontatni a darut. Már folytatni akarták a munkát, amikor kiderült, hogy kilenc ember helyett csak nyolcan vannak a betonozáshoz. Simon Gyula építésvezető — ha már felkelt — nekivetkőzött, beállt kilencediknek és lapátolta a betont. Reggelre fél emelettel feljebb voltak.”

BÚCSÚ

Az építő sereg már pakol, nemsokára költözik. Búcsúznak.

Az első téglás Tomecsó Ferenc: „*Annyi téglát fel-emeltem itt, hogy abból kitelne egy hatemeletes, 72 lakásos épület.*”

Az utolsó téglás Kis János: „*A jövőben magas házat szeretnék építeni Budapestnek.*”

Pártos György, építésvezető: „*En még megvárom a holland Luxaflexet, az újfajta burkolóanyagot. Már várom a kikötőben.*”

Bencs János, a FÖBER ki-
rendeltségvezetője: „*Innen délre vonulunk. Kelenföldön építünk új, ennél is nagyobb lakótelepet, 10, 15, 16 emeletes házakat.*”

Békés Attila